

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3193/2019. (VII. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.076/2018/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Kfv.VI.37.076/2018/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (I. rendű felperes) és a szomszédos ingatlan tulajdonosa között több különféle építhetőségi- és ezek nyomán közigazgatási bírósági eljárás volt folyamatban.
- [4] Az alapul szolgáló ügyben az indítványozó 2015. október 13. napján szintén építhetőségi eljárást kezdeményezett a szomszédos ingatlannal kapcsolatban. Beadványa tartalmilag több, egymástól jól elkülöníthető tárgykörre tagozódott: használatbavételi engedély, szabálytalan kerítések és gépjárműtároló kialakítása, terasz befedése stb.
- [5] A kijelölés folytán eljáró Csongrád Megyei Kormányhivatal Hódmezővásárhelyi Járási Hivatala helyszíni szemlét tartott, majd végzésével eljárást indított a bejelentett ingatlanon végzett építési tevékenységgel kapcsolatban.
- [6] Az elsőfokú hatóság határozatával arra kötelezte az építetőket, hogy a szabálytalanul megépített beállót bontsák le, illetve a terasz tetőfedését távolítsák el. A használatbavételi engedély és a kerítések kérdéskörére nézve a hatóság hatáskörének hiányát állapította meg folyamatban lévő és jogerős bírósági döntéssel lezárt eljárásokra tekintettel.
- [7] A felperesi fellebbezés folytán eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta, majd a döntéssel szemben a felperesek keresetet terjesztettek elő. Kérelmük szerint a hatóságok túllépték a közigazgatási bírósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) által meghatározott 30 napos ügyintézési határidőt, ezért kérték a fellebbezési eljárási illeték kétszeresének visszatérítését. Vitatták a kerítések ügyében született korábbi bírósági döntés relevanciáját, ahol szerintük hamis tényállás került megállapításra és ügyféli jogállással nem rendelkeztek, ezért ítélt dolognak sem tekinthető.
- [8] A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a keresetet elutasította. A bíróság mindenekelőtt vizsgálta a tárgyi használatbavételi engedéllyel kapcsolatban folyt eljárást. Megállapította, hogy az engedély már 2012-ben jogerőre emelkedett, a felperesek e határozat ellen benyújtott fellebbezését pedig az építésügyi hatóság elutasította. Mindezekre tekintettel a használatbavételi engedély kapcsán felhozott érveket nem vizsgálta, nem vizsgálhatta.
- [9] A bíróság észlelte azt is, hogy a térburkolat csapadékvíz elvezetése és a terepszint emelés vizsgálata egy másik, előtte folyamatban lévő per tárgya, ezért e kérdéskörök vizsgálatát szintén mellőzte.
- [10] A bíróság szerint helyesen járt el az alperesi hatóság, amikor nem vizsgálta a felperesek kerítésekre vonatkozó kérelmét, mert e témakörben ugyancsak jogerős bírósági döntés született 2014-ben. A bíróság álláspontja szerint téves volt az a felperesi felvetés is, amely szerint azért nem beszélhetünk ítélt dologról, mert ügyféli jogállás hiányában a bíróság e kérdéskörben nem foglalt állást.

- [11] Az alperes hatósággal egyetértve a bíróság nem tulajdonított relevanciát annak, hogy a felperesek bejelentése alapján volt feltételezhető a szabálytalan építési tevékenység, ugyanis az építésrendészeti eljárást hatósági ellenőrzés kellett megelőzze, amit hivatalból folytatott le az elsőfokú hatóság. Csak ezt követően – ugyancsak hivatalból – indított eljárást a hatóság, majd adott ki bontási kötelezést.
- [12] A bíróság részletesen foglalkozott határidő túllépésére irányuló aggályokkal és megállapította, hogy azok megalapozatlanok és a hatóságok nem lépték túl az irányadó ügyintézési határidőt, így a fellebbezési eljárási illeték kétszerese sem jár vissza.
- [13] A Kúria Kfv.VI.37.076/2018/9. számú, jelen alkotmányjogi panasz által támadott ítélete az elsőfokú bírósági döntést hatályában fenntartotta. Indokolásában megerősítette, hogy a Ket. 88. §-a és az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Eljr.) 67. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú eljárás a felperesek kezdeményezése alapján, de hivatalból indult meg a helyszíni ellenőrzéssel. A Kúria a döntés elvi tartalmaként szögezte le, hogy ilyen esetben a Ket. 30. §-ának és 33/A. § (1) bekezdése alkalmazásának nincs helye.
- [14] A Kúria is megerősítette, hogy az Eljr. 67. § (3) bekezdése az építésrendészeti eljárásra 60 napos tényállás tisztázási kötelezettséget ír elő, ami ágazati jogszabályként megelőzi a Ket. általános rendelkezését.
- [15] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy a kúriai ítélet elsősorban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerint a tisztességes hatósági eljárás sérelmével járt.
- [16] Álláspontja szerint a Kúria jogszabályellenesen tett különbséget az ügyet „kezdeményező” és „kérelmező” személy között, illetve őt a Ket.-ben nem is szereplő „kezdeményező” szerepbe taszította, ami által megfosztotta attól a jogától, hogy ügyét érdemben elbírálják, valamint a hatóság indokait megismerhesse.
- [17] Az indítványozó továbbra is vitatta a hivatalból indult eljárásra és ügyintézési határidőre vonatkozó bírói jogértelmezést, aminek következtében nem jutott hozzá a – szerinte jogosan járó – kétszeres fellebbezési eljárási illetékhez sem. Ez nézete szerint jogellenes károkozásnak minősül a hatóság részéről, ami felveti az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésének sérelmét.
- [18] Az indítványozó feltüntette indítványában az Alaptörvény XXV. cikkét, a XXVIII. cikk (7) bekezdését és a 28. cikket anélkül, hogy akár a felvetett aggályokkal összefüggésbe hozta, vagy akár ezek sérelmét állította volna.
- [19] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [20] 3.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [21] Az indítvány annyiban határozott kérelmet tartalmaz, hogy az indítványozó megjelölte a megsemmisíteni kért bírói döntést és az Alaptörvény több rendelkezését. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11], 3102/2015. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [24], 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó Alaptörvény XXV. cikke, XXVIII. cikk (7) bekezdése és 28. cikke tekintetében nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést, így a fenti feltételt nem teljesítette.
- [22] Az indítványozó által hivatkozott Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárásokra vonatkozóan fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, ugyanakkor a panasz egyértelműen a hatósági eljárást felülvizsgáló bírósági döntések, pontosabban a Kúria ítélete ellen irányul. Az Alkotmánybíróság tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében tudta értékelni az alkotmányjogi panasz ezen elemének befogadhatóságát.

- [23] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [24] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}.
- [26] A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó arra alapozta, hogy a Kúria őt csupán az eljárás kezdeményezőjének kezelte, holott az eljárás kérelmezője volt. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor a Kúria és az eljáró hatóságok sem e különbségtételre alapozták álláspontjukat, hanem arra a többször hangsúlyozott tényre, hogy az építésrendészeti eljárás hivatalból és nem az indítványozó kérelmére indult meg. Az indítványozók beadványa tehát valóban építésrendészeti ellenőrzést megalapozó bejelentés volt, azonban az eljárás nem e bejelentés alapján, hanem az ezt követő, hivatalból lefolytatott hatósági ellenőrzés alapján indult meg, szintén hivatalból. Mindezek eldöntése viszont a bíróság mérlegelési és jogértelmezési hatáskörébe tartozó törvényességi kérdés, amelynek felülbírálatától az Alkotmánybíróság a feljebb ismertetett gyakorlata szerint tartózkodik.
- [27] Az eljárási határidőkre vonatkozó jogszabályokat, illetve az e körben releváns eljárási cselekményeket az eljáró bíróságok alapos részletességgel és kimerítő indokolás mellett vizsgálták, amelynek következtében megállapították, hogy az indítványozó erre vonatkozó – köztük a kétszeres illetékre vonatkozó – kifogásai is alaptalanok.
- [28] Az utóbbi felvetés kapcsán az Alkotmánybíróság arra emlékeztet, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése olyan, alapvető jogot deklaráló rendelkezés, melyet tényleges tartalommal a Polgári Törvénykönyv közhatalom gyakorlásával okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályai töltenek ki, biztosítva ezen alkotmányos jog teljességét. Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése megteremti annak lehetőségét, hogy a hatósági eljárásban érintettek – „törvényben meghatározottak szerint” – érvényesíthessék kárigényüket a bíróságok előtt. A kártérítésre való konkrét jogosultságot – jogvita esetén – jogerős bírói döntés állapítja meg {lásd: 3105/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [29] A fentiek szerint tehát az alkotmányjogi panaszban felvetett érvek az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésével sem hozható összefüggésbe.
- [30] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában körülírt aggályait már az alapeljárásban előadta, azokra az eljáró hatóságoknak és bíróságoknak módja volt reagálni. Az indítványozó tehát a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét, a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatta. Az indítványozó tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte az ítélet megsemmisítését, hanem azt kívánta elérni, hogy az alapeljárásban elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [31] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [32] Az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [33] 4. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv.

56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2019. július 9.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/75/2019.

• • •